

Nihánj me 'o yanj cartá qui'yaj síi cu'naj Pabló ca'néé so' rihaan nij yuvií noco' man Diose yanj chuman' cu'naj Efeso a

¹ Síi cu'naj Pabló mej, ne cune' Jesucristó mán 'unj guún 'unj apóstol nata' se-nana so' rihaan nij yuvií, che'é se danj me rá Diose qui'yáj a. 'Yáa 'unj yanj cartá nihánj ca'nej 'unj rihaan nij soj sij sa' rihaan Diose yanj chuman' cu'naj Efeso sij amán rá ni'yaj man Jesucristó a. ² Me rá 'unj qui'yaj ndo'o Rej ní' Diose do', qui'yaj Jesucristó sij 'nij ra'a man ní' do', se luj che'é nij soj, ne me rá 'unj gaa xej nimán nij soj, qui'yaj roj so' a.

Nana nihánj taj xna'anj che'é nu' se luj qui'yaj ndo'o Diose che'é nij yuvií israelitá do', che'é ní' sij yanj do' a

³ Inanj sa' uxrá vaa Diose Rej Jesucristó sij 'nij ra'a man ní', ne ve'é ndo'o qui'yaj so' che'é ní', ne rqué ndo'o so' se sa' man ní', ne se sa' cavii rej xta' cavii ma'an ya Nimán Diose me rqué Diose man ní', che'é se síi noco' man Jesucristó me ní' a. ⁴ Ne dan me se che'é se sij noco' man Jesucristó me ní', che'é dan me asij ataa qui'yaj Diose chumií nihánj me narii so' man ní' guun ní' síi sa' rihaan ma'an so', ne se tumé ní' cacun', rá so' a ma'. Ne dan me se cunuu 'ee rá so' man ní', ⁵ ne cune' so' man ní' canoco' ní' man Jesucristó ne guun ta'nij ma'an so'

man ní', ndaa vaa quirii nimán ma'an so' qui'yaj so' che'é ní', ⁶ gaa ne che'é dan ve'é ca'mii ní' ni'yaj ní' man Diose, ne cataj ní' se vaa ve'é ndo'o qui'yaj so' se luj che'é ní', che'é se noco' ní' man Jesucristó síi 'ee rá so' man adonj.

⁷ Ne che'é se cavi' Jesucristó che'é ní' ro', che'é dan navij cacun' xráá ní', che'é se sa' uxrá vaa rá Diose ni'yaj Diose man ní', ⁸ ne Diose ro', me síi qui'yaj ndo'o se luj che'é ní' se vaa rqué ndo'o so' nana cuu man ní', ne xcaj ndo'o ní' cuentá, qui'yaj so' adonj. ⁹ 'Q se so' me síi qui'yaj xcaj ní' cuentá che'é nana naca nana a'mii che'é daj me rá ma'an so' qui'yaj so' che'é ní' sij noco' man Jesucristó, ¹⁰ asa' quisij güii ca'na' uún Jesucristó rihaan chumii nihánj a. Dan me se güii yo' me se guun chij Jesucristó rihaan cunudanj rasuun, qui'yaj Diose, ne guun chij Jesucristó rihaan taran' nij rasuun man rej xta' do', rihaan cunudanj nij rasuun man rihaan chumii nihánj do' a.

¹¹⁻¹² Ne che'é Jesucristó me se narii Diose man núj sij israelitá sij amán rá ni'yaj man Jesucristó, ne dan me se narii so' man núj che'é se aj cune' so' man núj guun núj nij síi gaa nucuaj rá gaa asino yaan man Jesucristó, che'é rej ve'é nata' núj se vaa sa' uxrá vaa Diose a. Dan me se inanjanj danj guun rá Diose qui'yaj so', ne so' me síi avii ndo'o raaj daj qui'yaj, ne so' me síi 'yaj nu' ndaa vaa avii raaj so' qui'yaj so' adonj.

¹³ Ne vaa nij soj sij yanij uún, ne cuno soj nana ya se vaa ca'vee cavii sa' uxrá ní' qui'yaj Jesucristó, ne cuchumán rá soj ni'yaj soj man Jesucristó, ne che'é Jesucristó me se ca'na' Nimán Diose catúj

Nimán Diosō nimán soj, ne Nimán Diosō me se ca'na' rihaan ní' sij noco' man Diosō, ndaa vaa cata' tu'va Diosō gaa naá, ne che'é se nuu Nimán Diosō nimán ní' ro', che'é dan ne'en ya ní' se vaa me ní' ta'níi Diosō ¹⁴ ne ya rquē ndo'o Diosō se sa' man ní' vaa güii nanj adonj. Dan me se rquē Diosō Nimán Diosō rihaan ní', cataj Diosō se vaa ya nacaj Diosō man ní' vaa güii, ne quinanj ní' rihaan sayuun, che'é rej ve'é nata' taran' ní' se vaa sa' uxrá vaa Diosō a.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa achíin ni'yaj Pabló rihaan Diosō se vaa xcax sa' doj nij síi man Efeso cuentá che'é Jesucristó qui'yaj Diosō a

¹⁵ Dan me se cunó 'unj nana se vaa amán rá nij soj ni'yaj nij soj man Jesucristó sij 'nij ra'a man ní', ne cunó 'unj nana se vaa 'ee rá soj man taran' nij síi sa' noco' man Diosō, ne che'é se vaa qui'yaj Diosō che'é ní' sij noco' man Jesucristó ro', che'é dan ¹⁶ yo'o nagó' 'unj graciá rihaan Diosō che'é soj gaa achíin ni'yáá 'unj che'é soj rihaan Diosō adonj.

¹⁷ Dan me se Diosō me síi ca'née man Jesucristó sij 'nij ra'a man ní' ca'na' so' rihaan chumij, ne Rej ní' nicun' xta' me uún Diosō, ne síi uun chij sa' uxrá me so', ne che'é dan achíin ni'yáá 'unj rihaan Diosō se vaa rquē ndo'o so' nana cuu sa' nimán soj, ne achíin ni'yáá 'unj se vaa guun nucuaj soj narí' soj nu' nana naca tihaan so' man ní', gaa ne sa' doj xcax ma'an soj cuentá che'é so' ei.

¹⁸ Dan me se xcax soj cuentá sa' doj, ne quene'en soj me che'é nacúun Diosō man soj, ne quene'en soj nu' se vaa qui'yaj Diosō che'é soj, ne guun rá soj se vaa vaa che'é ndo'o canoco' soj man

Jesucristó adonj. Quene'en soj se vaa sa' uxrá vaa se qui'yaj Diose che'é taran' ní' sij sa' noco' man so', ¹⁹ ne quene'en soj se vaa guun nucuaj ndo'o Diose racuíj Diose man ní' sij amán rá ni'yaj man so' a. Nucuaj ndo'o Diose adonj.

²⁰ Che'é se nucuaj Diose ro', che'é dan cunuu i'na' ya uún Jesucristó, qui'yaj Diose gaa cavi' Jesucristó, ne guun chij uxrá Jesucristó rej xta' rej x'nuj Diose, qui'yaj uún Diose adonj. ²¹ Veé dan, ne uun chij ya Jesucristó rihaan taran' nij yuvii do', rihaan taran' nij ya'anj rii ta'nga' rihaan chumii nihánj do', tzaj ne ne doj cuano me uun chij so' ma'. 'O se guun chij so' nu' cavii nu' ca'anj nanj adonj. ²² Ne uun chij Jesucristó rihaan cunudanj rasuun qui'yaj Diose, ne dan me se Diose me sí' qui'yaj rii ta'nga' Jesucristó rihaan cunudanj rasuun che'é ní' sij amán rá ni'yaj man so' adonj. ²³ Ne ase vaa nee man Jesucristó ro', danj vaa ní', uno ní' rihaan so', ne dan me se so' me sí' 'nij ra'a man cunudanj rasuun man rihaan nu' cachra' chumii, ne so' me sí' rqué nu' se vaa achiiin man nu' nij rasuun man rihaan chumii nihánj adonj.

2

Nana nihánj taj xna'anj daj vaa cavii sa' ní' sij yaníj, qui'yaj Diose, ne sí' cunuu sa' nimán rihaan Diose me ní' cuano, che'é se luj qui'yaj uun Diose che'é ní' a

¹ Gaa rque me se ma'an nij soj me sí' tumé ndo'o cacun', ne che'é dan quiri' nu' nimán nij soj, ne taj se qui'yá' ca'vee quinanii soj rihaan sayuun a ma'.

² Dan me se qui'yaj soj ndaa vaa 'yaj yuvii man

rihaan chumiꝝ nihánj, ne qui'yaj soj nu' rasuun chi'ii rasuun niha' rá síi chree síi riꝝ ta'nga' rihaan chumiꝝ nihánj cuano síi chéé uun chij rque nana, ne so' me síi riꝝ ta'nga' rihaan nimán nij yuviꝝ na'vej rá cunꝝ rihaan Diose a. ³ Ne ase vaa 'yaj nij yuviꝝ vaa danj ro', danj qui'yaj guee taran' ní' gaa rque, ne qui'yaj ní' cacun' ga nij so', ne qui'yaj ní' inanj se me rá nee man ní' qui'yaj ní' a. Inanj se cavii raꝝ ma'an ní' qui'yaj ní', ne yuviꝝ ca'maan rá Diose ni'yaj Diose man me ní' gaa rque, ne ase vaa nij yuviꝝ chéé rihaan chumiꝝ nihánj cuano ro', ta'nga' danj vaa ní' gaa rque ei.

⁴ Tzaj ne cunuu 'ee ndo'o rá Diose man ní', ⁵ ne quene'en Diose se vaa aj quiri' nu' nimán ní' che'é cacun' tumé ní', ne che'é dan, ase vaa cunuu i'na' uún Jesucristó, qui'yaj Diose ro', ta'nga' danj vaa uún ní' cunuu sa' nimán ní', qui'yaj Diose, ne che'é dan ca'vee cayáán ní' ga Diose nu' cavii nu' ca'anj nanj adonj. (Dan me se maan che'é se luj qui'yaj Diose che'é soj me se ca'vee quinaniꝝ soj rihaan chrej chi'ii uun chij nimán soj ne cavii sa' soj ei.)

⁶ Ne ase vaa cavii Jesucristó cayáán so' rej xta', qui'yaj Diose ro', danj qui'yaj uún Diose che'é ní', che'é se sij noco' man Jesucristó me ní', ne vaa güii cavii ní' cayáán ní' ga so' rej xta' ei. ⁷ Ndaa sij, gaa ne nu' cavii nu' ca'anj quene'en nij yuviꝝ se vaa qui'yaj ndo'o Diose se luj che'é ní', ne dan me se quene'en nij yuviꝝ se vaa cunuu 'ee ndo'o rá Diose man ní' che'é se síi noco' man Jesucristó me ní' nanj adonj.

⁸ Dan me se xcaj nij soj cuentá se vaa inanj che'é se luj qui'yaj Diose che'é soj me quinaniꝝ soj rihaan chrej chi'ii uun chij nimán soj ne cavii sa'

soj á. Dan me se maan che'é se amán rá soj ni'yaj soj man so' me cavii sa' soj ei. Nuveé ma'an soj me síi 'yaj a'vee avii sa' soj ma'. Maan se Diose racuíj man soj don a'vee avii sa' soj nanj adonj. ⁹ Nuveé che'e rasuun sa' qui'yaj soj me cavii sa' soj ma'. 'O se na'vej Diose ca'mii xta' yuvii cataj yuvii se vaa ma'an nij yuvii me síi qui'yaj cavii sa' nij yuvii ma'. ¹⁰ 'O se Diose me síi qui'yaj man ní', ne qui'yaj Diose man ní' che'é rej canoco' ní' man Jesucristó ne ve'é qui'yaj suun ní' suun sa', rá Diose, ne che'é ma'an Diose me a'vee qui'yaj suun ní' suun sa' yo' nanj adonj.

¹¹ Dan me se ne'en soj se vaa nuveé yuvii israelitá me soj ma'. 'O se yuvii yaníj me soj, ne dan me se cataj núj sij israelitá se vaa nij vaa nee man soj adonj. Tzaj ne cuta' núj ta'nga' man nee man ma'an núj, ne che'é dan me síi ata' ta'nga' me núj, taj yuvii ni'yaj yuvii man núj adonj. Yo'o xcaj soj cuentá ¹² se vaa gaa rque ro', nuveé sij noco' man Jesucristó me nij soj ma'. 'O se sij yaníj rihaan núj sij israelitá me soj gaa naá nanj adonj. Dan me se nuveé sij no xcúun a 'ó xco' canoco' man Diose me soj gaa rque ma'. Maan se sij 'yaj rma'an rihaan chumii me soj nanj adonj. Dan me se ya cata' tu'va Diose che'é núj sij israelitá se vaa cavii sa' núj, tzaj ne taj nana cata' tu'va Diose che'é nij soj gaa rque ma'. Dan me se aj quene'en nij soj se vaa se cavii sa' nij soj do', se racuíj Diose man nij soj do', gaa man adonj. Maan se chéé uun nij soj rihaan chumii gaa rque nanj adonj. ¹³ Tzaj ne yaj me se nda' se ne quene'en uxrá soj man Diose, tzaj ne ca'na' Jesucristó cavi' Jesucristó che'é soj, ne guun

che'e soj canoco' soj man Diose, qui'yaj Jesucristó, ne guun che'e Jesucristó naqui'yaj chre' so' man nij soj che'é ton cayanj man so' rihaan rcutze nanj adonj.

¹⁴ Ne Jesucristó ro', me sí naqui'yaj dínj man núj sij israelitá ga soj sij yaníj, ga ne orún' ya chuman' me taran' ní' cuano, qui'yaj so' a. 'O se tiri' so' chingá ca'ne' tanuu man ní' ga tuvi' ní', ga cavi' ma'an so' rihaan rcutze, ¹⁵ ne dan me se chingá yo' ro', me se-tucuanj Moisés, ne yo'o tinavij Jesucristó tucuáan yo' nanj adonj. Che'é dan me 'o cyaan vaa taran' ní' cuano, ne cunuu 'ee rá ní' man tuvi' ní', qui'yaj Jesucristó, ne yo'o cunuu naca nimán ní', qui'yaj Jesucristó, ne dínj vaa nimán taran' ní', qui'yaj ya so' adonj. ¹⁶ Che'é se cavi' Jesucristó rihaan rcutze ro', che'é dan orún' ya chuman' me ní' cuano, ne yo'o qui'yaj canaán Jesucristó man nu' se a'maan rá man nimán taran' ní', ne dan me se cunuu rcua'aan taran' ní' ga Diose, qui'yaj Jesucristó a.

¹⁷ Dan me se ca'na' Jesucristó, ne nata' so' rihaan nu' soj sij yaníj do', rihaan núj sij israelitá sij nicaj se-tucuanj Diose do', se vaa dínj cumán taran' ní' rihaan Diose á. ¹⁸ 'O se che'é Jesucristó me se nuu Nimán Diose nimán taran' ní', ne che'é dan vaa ya'núj rihaan taran' ní' cachinj ni'yaj ma'an ní' rihaan Rej ní' Diose adonj.

¹⁹ Che'é dan nuveé sij man yo'ó chuman' me soj a ma'. 'O se sij ne'en man Diose me nij soj cuano nanj adonj. Nuveé sij noco' yo'ó tucuáan me soj ma'. Maan se ma'an soj me sí cunuu sa' nimán, ne noco' nu' taran' ní' man Diose yaj adonj. ²⁰ Xa'

tucuáán noco' taran' ní' cuano ro', ase vaa 'o ve' sa' 'yaj nii xráá yuvej sa' inan̄j ro', dan̄j vaa ní', nē nij yuvej sa' yo' ro', me núj sij apóstol cune' Jesucristó do', nij síí nata' se-nanā Diosē gaa naá do', nē yuvej sa' doj rihaan taran' nij yuvej naj tacóo ve' yo', tzaj nē ma'an̄ ya Jesucristó me yo' vaa nan̄j chuguan̄j. ²¹ Dan me se yo'o chre' gaa ní' sij noco' man Jesucristó, gaa nē yo'o cuyāan̄ naxcaj nuvíí ei. Nē nuvíí yo' ro', me nu' ní' sij noco' man síí 'nij ra'a man ní' nan̄j adon̄j. ²² Nē ma'an̄ nij soj ro', me se che'é se noco' soj man síí 'nij ra'a man ní', che'é dan cunuu rcua'āan̄ soj ga yo'ó nij síí guun nuvíí, nē nihánj me se ma'an̄ ya Nimán Diosē yáán sca'núj taran' ní' ei.

3

Nanā nihánj taj xna'an̄j se vaa ca'ne' Diosē suun rihaan Pabló nata' so' se-nanā Diosē nanā sa' rihaan ní' sij yan̄j a

¹ Ne'en nij soj se vaa 'nij 'un̄j taga' che'é se nocó' 'un̄j man Jesucristó, nē 'yaj suun 'un̄j a'mii natáj 'un̄j rihaan nij soj sij yan̄j che'é so', ² nē aj ne'en soj se vaa atá 'un̄j suun qui'yaj Diosē che'é soj sij yan̄j nan̄j adon̄j. Dan me se qui'yaj ndo'o Diosē se luj che'é 'un̄j, nē ca'ne' so' suun rihan̄j qui'yaj sunj che'é soj ei. ³ Dan me se tihāan nacā Diosē rihan̄j daj me rá Diosē qui'yaj Diosē che'é nij yuvií man rihaan chumii nihánj, nē aj cachrón 'un̄j doj nanā che'é se vaa tihāan Diosē manj rihaan yan̄j cartá ca'née 'un̄j rihaan soj gaa rquē adon̄j. ⁴ Nayaā soj yan̄j cartá yo', nē xcaj soj cuentá che'é nu' nanā nará' 'un̄j nanā che'é nu' se vaa qui'yaj Jesucristó

che'é yuvii ei. ⁵ Gaa rque ro', ne cataj xna'anj Diose nana yo' rihaan yuvii ma'. Tzaj ne ndaa yaj ro', me tihaan Nimán Diose nana yo' rihaan núj sij apóstol sij sa' cune' Jesucristó man nata' se-nana so' rihaan yuvii, ne tihaan so' nana yo' rihaan yo'ó nij síi nata' se-nana Diose rihaan yuvii a. ⁶ Dan me se tihaan so' nana se vaa cunō nij soj sij yaníj se-nana Diose nana sa', ne cunū sa' soj ga núj sij israelitá adonj. Ne nana cata' tu'va Diose che'é nij síi canoco' man Jesucristó ro', quisíj ya nu' nana yo' che'é nij soj sij yaníj ga núj sij israelitá nanj chuguanj.

⁷ Ne vaa ndo'o suun rihanj nata' 'unj nana sa' yo', ne yo' me se luj qui'yaj Diose che'ej adonj. Nda' se ne nó xcúun 'unj quirí' 'unj se luj nihánj, tzaj ne ma'an ya Diose me síi rque se luj nihánj manj nanj ei. So' me síi nucuaj ndo'o, ne guun nu'cuáj qui'yaj sunj, qui'yaj Diose nanj chuguanj. ⁸ Nda' se síi nica' doj rihaan taran' nij síi sa' noco' man Diose mej, tzaj ne qui'yaj Diose se luj yo' rihanj, ne ca'ne' so' suun rihanj nataj nana sa' rihaan nij soj sij yaníj se vaa sa' uxrá vaa se qui'yaj Jesucristó che'é ní' adonj. ⁹ Ne me rá Diose cataj xna'anj 'unj rihaan yuvii nu' se vaa qui'yaj so' che'é nij yuvii a. Dan me se Diose me síi qui'yaj nu' rasuun, ne aj ne'en so' daj qui'yaj so' che'é yuvii, tzaj ne ne cataj xna'anj so' rihaan yuvii nu' cavii nu' ca'na' ma'. ¹⁰ Tzaj ne nij ya'anj man rej xta' ro', me rá Diose xcáj nij so' cuentá cuanō se vaa inanj nana cuu sa' ndo'o avii raá Diose, ne quene'en nij so' man taran' ní' sij noco' man Jesucristó, ne xcáj nij so' cuentá se vaa avii ndo'o raá Diose adonj.

11 Dan me se guun rá Diose̅ n̄u' cavii n̄u' ca'na' se vaa qui'yaj so' danj tió man ní', ne guun rá so' se vaa ca'nej so' man Jesucristó s̄ij 'n̄ij ra'a man ní' rihaan chumij nihánj a. 12 Ne che'é se amán rá ní' ni'yaj ní' Jesucristó ro', che'é dan ca'vee cachinj ni'yaj ma'an ní' rihaan Diose̅, ne taj che'é kuchu'vi' ní' ca'mii ní' ga Diose̅ ma'.

13 Che'é dan cataj xna'anj 'unj rihaan soj se vaa se kuchu'vi' nimán soj quene'en soj sayuun quirán' 'unj che'é soj ma'. Maan se tananj a cavii sa' soj doj che'é sayuun rán' 'unj nihánj nanj adonj.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa achín ni'yaj Pabló rihaan Diose̅ se vaa sa' doj xcaj nij sí man Efeso cuentá se vaa 'ee ndo'o rá Jesucristó man ní' a

14 Che'é se cavii sa' ndo'o nij soj ga núj, che'é dan canicun' ruj 'unj, ne achín ni'yáa 'unj rihaan Rej ní' Diose̅ che'é soj adonj. 15 Dan me se Diose̅ me Rej n̄u' taran' nij x'ne' nij sí man rej xta' do', Rej n̄u' taran' nij x'ne' ní' s̄ij man rihaan chumij nihánj do', 16 ne achín ni'yáj rihaan so' che'é soj se vaa nari' nucuaj nimán soj qui'yaj Nimán Diose̅ adonj. 17 Ne achín ni'yáj se vaa cuchuman doj rá soj quene'en soj man Jesucristó, ne yo'o natuu Jesucristó nimán soj qui'yaj Diose̅, gaa ne yo'o cunuu 'ee rá soj man taran' tinúú soj adonj. 18-19 Ndaa s̄ij, gaa ne nari' nucuaj ndo'o nimán soj, ne guun nucuaj soj xcaj sa' soj cuentá se vaa 'ee uxrá rá Jesucristó man ní', ne quene'en taran' ní' s̄ij cunuu sa' nimán rihaan Diose̅ se vaa 'ee uxrá rá Jesucristó man ní' adonj. Taj a 'ó sí guun nucuaj ma'an quene'en se vaa 'ee uxrá rá Jesucristó man ní' ma'. Tzaj ne guun nucuaj ní' xcaj ní' cuentá se

vaa 'eē uxrá rá Jesucristó man ní', qui'yaj Diose, ne qui'yaj ndo'lo Diose se luj che'é ní', ne dan me se cunu sa' inanj ní', ndaa vaa ma'an Diose adonj.

²⁰ Dan me se yaj me se sí sa' uxrá me Diose, ne uun nucuaj so' rque so' nu' rasuun achín ní' gaa rihaan ní' a. Tzaj ne ne rque so' maan inanj nij rasuun achín ni'yaj ní' gaa rihaan ní' ma'. 'O se rque so' nu' rasuun achín ní' rihaan so', ne rque so' yo'ó doj a rasuun rihaan ní' ei. ²¹ Che'é dan cataj ní' sij noco' man Jesucristó se vaa inanj sa' uxrá vaa Diose, ne yo'o danj ca'mii ní' ga ta'núí ní' nu' cavii nu' ca'anj che'é Jesucristó a. Veé danj gaa ya ei.

4

Nana nihánj taj xna'anj se vaa ve'é qui'yaj ní' rihaan tinúú ní', che'é se ase vaa nee man yo'o yuvii ro', danj vaa taran' nij tinuj ní' a

¹ Ne'en nij soj se vaa 'nij 'unj taga' che'é se nocó' 'unj man sí 'nij ra'a man ní', ne cataj xna'anj 'unj rihaan nij soj se vaa ve'é qui'yaj ma'an soj rihaan Diose á. Diose me sí canacúun man soj canoco' soj man so', ne che'é dan ve'é canoco' soj man so' gaa chéé soj rihaan chumii nihánj á. ² Ne guun nij soj sí ni'yanj a'mii, ne ve'é qui'yaj soj ga tinúú soj, ne se guun yuvaa soj man tinúú soj ma'. Maan se inanj cunu 'eē rá soj man tinúú soj, ne gaa inaj nimán soj ga tinúú soj á. ³ Ne se cunu' soj ga tuví' soj, ne se quitáa ri'yunj soj tuví' soj ma'. Maan se dínj cumán soj ga tinúú soj á. Ve'é cunō taran' soj rihaan Nimán Diose, ne ase vaa nimán orún' yuvii ro', danj gaa nimán soj ga tinúú soj á. ⁴ Dan me

se orún' ya yuvij me ní' vaa, ne orún' ya nimán ní' vaa, ne dan me se orún' ya Nimán Diose me nuû nimán ya ní', ne guun ya rá taran' ní' se vaa canacúún Diose man taran' ní', ne 'o cyaan cavij sa' taran' ní', qui'yaj Diose adonj. ⁵ Oruun sí' 'nij ra'a man ní', ne oruun nana sa' amán rá ní', ne sij cata' ne che'é Jesucristó me taran' ní', ⁶ ne orún' Rej taran' ní' Diose uún a. Nicaj yu'unj so' man taran' ní', ne 'yaj suun so' nimán taran' ní', ne yanj so' ga taran' ní' nanj adonj.

⁷ Tzaj ne ndaa 'o 'o ní' rqué Jesucristó 'o 'o suun sa' rihaan a. Dan me se yo' me rsuun sa' rqué Jesucristó, ndaa vaa me rá so' rque so' man ní' ei. Ne qui'yaj ndo'o Diose se luj rihaan 'o 'o ní' se vaa guun nucaj 'o 'o ní' qui'yaj suun ní' suun ca'ne' Jesucristó rihaan ní' a. ⁸ 'O cyaan vaa nana nihánj ga nana no rihaan danj Diose, ne dan me se nana no rihaan danj Diose taj se vaa qui'yaj canaán Jesucristó rihaan nij sí' taj ri'yunj man so', gaa ne ca'anj nicaj so' man nij so' rej xta', gaa ne rqué so' se sa' rihaan nij yuvij a. Danj taj danj Diose a. ⁹ (Ne nana yo' taj se vaa cavij so' xta', ne ne'en ní' se vaa asino yaan nanij so' rej man nij sí' cavi' rque yo'ó a. ¹⁰ Ne orún' so' me sí' nanij rej man nij sí' cavi', ne orún' so' me sí' cavij rej xta' uún adonj. Dan me se xta' doj cavij so' rihaan da a rasuun, gaa ne guun so' sí' nicaj yu'unj man da a rasuun adonj.)

¹¹ Ne ma'an so' me sí' cune' man ta'aj ní' guun ta'aj ní' apóstol nata' se-nana so' rihaan cunudanij nij yuvij man rihaan chumij, ne yo'ó ta'aj ní' me sí' cune' so' nata' nana tihaan naca Diose rihaan so', ne yo'ó ta'aj ní' me sí' cune' so' nata' se-nana Diose

nana sa' rihaan nij sí ataa cuchuman rá ni'yaj man so', ne yo'ó ta'aj ní' me sí nicaj yu'unj man nij sí amán rá ni'yaj man so', qui'yaj so', ne yo'ó ta'aj ní' me sí ticha'nuu se-nana Diose rihaan nu' tinúú ní', qui'yaj so', ne dan me se ndaa ino vaa 'o 'o suun sa' nicaj 'o 'o ní', qui'yaj Jesucristó a. ¹² Dan me se danj qui'yaj Jesucristó, che'é se me rá Jesucristó guun nucuaj ní' sij cunuu sa' rihaan Diose qui'yaj suun ní' racuíj ní' man tinúú ní', gaa ne ve'é doj cumán taran' ní' sij noco' man Jesucristó, ne sa' doj qui'yaj suun ní' rihaan so' nanj adonj. ¹³ Ne sa' doj cuchuman rá ní' quene'en ní' ta'níi Diose, ne sa' doj quene'en ní' daj vaa so', ne ve'é cunuu rcua'aan taran' ní' adonj. Chij inanj gaa rá ní', gaa ne daj se sa' ndo'o vaa Jesucristó ro', danj gaa sa' taran' ní' nanj adonj.

¹⁴ Tzaj ne cuano ro', me se ase vaa xnii vaa ní', ne vaa yuvií tiha' yu'unj ndo'o man ní', ne dan me se nuchruj raa ndo'o nij yuvií daj qui'yaj nij so', ne tiha' yu'unj nij so' man ní', ne tucu'yón ndo'o nij sí tiha' yu'unj nana naca man ní', ne amán rá ní' uno ní' náa guun nana tiha' yu'unj yo', 'yaj nij so' a. Tzaj ne asa' quisíj cunuu chij rá ní', ne se cuno ní' nana tiha' yu'unj yo' a ma'. ¹⁵ Maan inanj nana ya ca'mii ní' rihaan tinúú ní', che'é se 'ee rá ní' man tinúú ní', gaa ne sa' doj quene'en ní' canoco' ní' man Jesucristó, nu' se vaa qui'yaj ní' adonj. Dan me se ase vaa rii ta'nga' cúu yave yuvií rihaan nu' nee man yuvií ro', danj vaa rii ta'nga' Jesucristó rihaan ní' adonj. ¹⁶ Ne maan che'é so' ro', me ase vaa oro' tuvi' nu' cúu man yo'ó yuvií ro', danj vaa noco' tuvi' ní' gā tinúú ní', ne narqué Jesucristó se nucuaj achiin rihaan nu' nij tinuj ní', ne che'é dan

ve'é doj cuman taran' ní, ne ve'é doj cunuú 'ee rá ní tinúú ní' adonj.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa ca'ne' rá ní gá suun 'yaj ndaa vaa 'yaj nij síí ne amán rá ni'yaj man Jesucristó, ne ve'é qui'yaj ní' gá tinúú ní' do', gá síí 'nij ra'a man ní' do' ei

¹⁷ Che'é dan me cataj xna'anj yá 'unj 'o nana rihaan soj, che'é se noco' ní' man síí 'nij ra'a man ní' ei. Dan me se quisíj qui'yaj soj se vaa 'yaj yo'ó nij síí yaníj nij síí ne amán rá ni'yaj man Jesucristó nanj ei. Nij síí yaníj yo' me se noco' nij so' nana snúú rma'an nana avii raá ma'an nij so', ¹⁸ ne ne uun nucuaj nij so' xcaj sa' nij so' cuentá a ma'. Se cavii sa' nimán nij so', qui'yaj Diose ma'. Maan se quirán' nij so' sayuun che'é se síí ni'yon me nij so' ne nichraj ndo'o rá nij so' adonj. ¹⁹ Ne rihuun rá nij so' che'é cacun' 'yaj nij so' ma'. Tananj yo'o noco' nij so' tucuáán chi'ii, ne 'yaj ndo'o nij so' cacun' se vaa me rá nee man nij so' qui'yaj nij so', ne niha' ndo'o rá nij so' qui'yaj nij so' cacun' yo' a. Ne a'ne' rá nij so' gá suun 'yaj cacun' a ma'.

²⁰ Tzaj ne ino uxrá vaa nana nari' soj asij guun che'e soj canoco' soj man Jesucristó ei. ²¹ Ya uxrá cuno nij soj se-nana Jesucristó, ne nari' nij soj nana ya adonj. ²² Nana nari' nij soj taj se vaa no xcúún soj tanáj soj chrej chi'ii chrej canoco' soj asino yaan a. Dan me se inanj se me rá nee man soj qui'yaj soj asino yaan, ne che'é dan tiha' yu'unj síí chree man soj, ne veé danj vaj soj, ne ca'anj soj rihaan ya'an nanj á. ²³ Tzaj ne cuano nihánj no xcúún soj ca'vej soj cunuú sa' nimán soj, ne xcaj naca soj cuentá ei. ²⁴ Ne ca'vej soj guun soj

yuvij naca qui'yaj Diose á. Dan me se Diose me síi qui'yaj cunu nica ya nimán soj, ne cunu sa' ya nimán soj, qui'yaj so' adonj.

²⁵ Che'é dan ca'ne' rá soj ga nana ne, ne inanj nana ya ca'mii soj rihaan tinúú soj, che'é se ase vaa nee man ma'an soj ro', vaa nee man taran' nij tinuj ní a. ²⁶ Nda' se a'maan ndo'o rá soj, tzaj ne se qui'yaj soj cacun' ma'. Ne ra'yanj na'maan rá uún soj cuaj ei. Se ca'vej rá soj yo'o gaa yuvaa nimán soj cunu' güii ma'. ²⁷ Se gaa ya'núj rihaan síi chree caxrii síi chree chrej chi'ii rque soj, qui'yaj soj mei. ²⁸ Sese vaa síi ituu 'nij sca'núj soj, ne ca'ne' rá nij so' ga suun 'yaj ituu rasuun ei. Maan se ve'é qui'yaj suun ma'an nij so' suun sa', gaa ne sese achiin rasuun rihaan tinúú so', ne guun nucuaj so' rque ma'an so' rasuun rihaan tinúú so' ei. ²⁹ Se ca'vej soj ca'mii soj nana quij ma'. Maan se inanj guun rá soj ve'é ca'mii soj, ne nana sa' nana achiin man tinúú soj ro', yo' me nago' soj rihaan tinúú soj á. Ne cavii sa' doj taran' nij síi cuno nana ca'mii soj, sese sa' ca'mii soj ei.

³⁰ Ne se guun quinano rá Nimán Diose, qui'yaj soj ma'. Che'é se yanj Nimán Diose ga soj ro', che'é dan ne'en ya soj se vaa cavii sa' soj asa' quisij güii tinanii Diose man ní' rihaan sayuun adonj. Che'é se Nimán Diose yáan nimán soj ro', che'é dan me ne'en Diose se vaa ta'nij ya Diose me soj adonj. ³¹ Ca'ne' rá soj ga suun nachri' ni'yaj tinúú á. Ca'ne' rá soj ga suun axrij yuvaa man tinúú á. Ca'ne' rá soj ga suun a'maan rá á. Se caguáj soj doj rihaan tinúú soj ma'. Se ca'mii soj doj nana nij che'é tinúú soj ma'. Quiri'ij soj cunudanj chrej

chi'ii yo' á. ³² Dan me se ve'é qui'yaj soj rihaan tinúú soj á. Gaa 'ee rá soj ni'yaj soj tinúú soj á. Ne'en soj se vaa caráj x'naa Diose che'é cacun' tumé ní', che'é se cavi' Jesucristó che'é ní' a. Che'é dan no xcúún ya soj caraa x'naa soj ni'yaj soj tinúú soj adonj.

5

¹ Ne'en nij soj se vaa ta'nij Diose me soj cuano, ne 'ee uxrá rá Diose man soj, ne che'é dan ase vaa 'yaj ma'an Diose ro', danj gaa qui'yaj uún ma'an soj ei. ² Gaa 'ee rá soj man tinúú soj gaa chéé soj rihaan chumii nihánj á. Inanj danj qui'yaj Jesucristó, cunuu 'ee rá so' man ní', ne ca'vej so' cavi' so' che'é ní', ne ase vaa se luj nago' yuvii rihaan Diose ro', ta'nga' danj vaa Jesucristó che'é ní' nanj chuguanj.

³ Se qui'yaj soj cacun' ga chana ma'. A 'ó se chi'ii se qui'yaj soj ma'. Ne se guun niha' rá soj quirí' ndo'o soj rasuun ma'. Síi sa' nocó' man Diose me soj, ne daj chihaa míj se qui'yaj soj a doj cacun' vaa danj mei. ⁴ Ne se ca'mii soj nana chi'ii do', nana nij do' ma'. Se ca'mii soj nana snúú rma'an ma'. 'O se taj che'é ca'mii soj nana vaa danj mei. Maan se no xcúún soj nago' inanj soj graciá rihaan Diose ei. ⁵ Dan me se síi 'yaj cacun' ga chana ro', quiran' so' sayuun, ne síi niha' rá quirí' ndo'o rasuun ro', quiran' so' sayuun adonj. 'O se ase vaa síi na'víj rihaan ya'anj cacój yuvií ro', danj vaa uún síi niha' rá quirí' ndo'o rasuun ei. Xcaj ya soj cuentá se vaa a 'ó síi 'yaj cacun' yo' se cayáan ga Diose asa' quisíj güii guun chij Jesucristó do', guun chij Diose do', rihaan chumii nihánj a ma'.

6 Se ca'vej rá soj ca'mii yuvii nana ne rihaan soj ne tiha' yu'unj nij yuvii man soj ma'. Se qui'yaj soj se chi'ii me rá nij yuvii qui'yaj soj ma'. Maan se yo' me se 'yaj nij síí na'vej rá cuno rihaan Diose, ne che'é dan axrij yuvaa Diose man nij so' adonj. 7 Che'é dan naxuun yanij soj man soj rihaan nij síí 'yaj danj ei. 8 Asij rque ro', ase vaa nij síí chéé rej rmi' ro', danj vaa ma'an soj, ne nuvi' cuentá nicaj soj ma'. Tzaj ne yaj ro', canoco' soj man síí 'nij ra'a man ní', ne che'é dan ase vaa síí chéé rej ranga' ro', danj vaa soj, nicaj ndo'o soj cuentá, ne che'é dan ve'é qui'yaj soj gaa chéé soj rihaan chumii nihánj ei. 9 Síí chéé rej ranga' ro', sa' 'yaj so', ne nica vaa rá so', ne nana ya inanj a'mii so' adonj. 10 Dan me se nuchruj raa soj daj qui'yaj soj, ne guun niha' rá síí 'nij ra'a man ní' quene'en so' man soj adonj.

11 Tzaj ne se guun guun tuvi' soj ga nij síí chi'ii ne acaj cuentá ne qui'yaj soj se chi'ii ga nij so' ma'. 'O se xa' se vaa 'yaj nij so', tzaj ne taj se guun yo' rihaan nij so' a ma'. 'O se tananj a guun rá soj tihaan soj man nij síí 'yaj danj se vaa ne sa' vaa se 'yaj nij so' a. 12 'O se xa' se vaa 'yaj yuve nij so', tzaj ne ndaa uun na'aj yá' ca'mi' che'é se vaa 'yaj yuve nij so' chuguanj. 13 Tzaj ne sese tihaan ní' rihaan nij yuvii daj vaa nu' rasuun 'yaj yuve nij so', gaa ne quene'en nij so' daj vaa yo', ne xcay ya nij so' cuentá se vaa nij vaa qui'yaj nij so' ei. 14 'O se ya'an chuguun me se ya ruvi' nu' nij rasuun, 'yaj ya'an adonj. Che'é dan taj nana nihánj: “Narij soj nej, sji otoj sca'núj nij xngá, ne naxagaa soj, canicun' caya soj, ne Cristó me síí quichuguun rihaan soj a”, taj nana yo' a.

15 Che'é dan tumé uxrá nij soj daj vaa 'yaj soj gaa chéé soj rihaan chumiñ nihánj ei. Se qui'yaj soj se vaa 'yaj nij síí ne ne'en ma'. Tananj qui'yaj soj ndaa vaa 'yaj síí cuu raá á. 16 Ne se ca'ne' uun rá soj cachén ndo'o orá rihaan soj ma'. 'Q se uun ndo'o cacun' cuano nihánj, ne che'é dan no xcúún soj qui'yaj suun ndo'o soj yaj gaa vaa ya'núj rihaan soj chuguanj. 17 Ne se guun soj síí ni'yon ma'. Tananj xcaj soj cuentá daj me rá síí 'nij ra'a man ní' qui'yaj soj ei. 18 Ne se guun xnó soj ma'. Che'é se uun xnó yuviñ ro', che'é dan 'yaj ndo'o nij yuviñ cacun' chí'ii ndo'o adonj. Tzaj ne yo'o cunuú Nimán Diose nimán soj ei. 19 Ase vaa nana achraá soj rihaan Diose ro', danj gaa nana ca'mii soj rihaan tinúú soj á. Ne cachraa nimán soj chra' rihaan síí 'nij ra'a man ní' á. 20 Ne niganj nago' soj gracia rihaan Diose che'é cunudanj rasuun, che'é se síí noco' man ta'níí Diose Jesucristó sij 'nij ra'a man ní' me soj á. 21 Ne ve'é qui'yaj cunudanj soj ndaa vaa me rá tuvi' soj, ne yo'o cunuú rá soj se vaa Jesucristó me síí ca'ne' cacun' che'é ní' vaa güii a.

Nana nihánj taj xna'anj daj qui'yaj 'o' o ní' rihaan tuvi' ní' a

22 Dan me se ve'é qui'yaj nij chana ndaa vaa me rá nica no' á. Dan me se daj se uun rá ní' ni'yaj ní' man síí 'nij ra'a man ní' ro', danj guun rá chana ni'yaj chana nica no' á. 23 Dan me se Jesucristó me síí qui'yaj cavii sa' ní' sij noco' man so' rihaan sayuun, ne guun chij so' rihaan ní', ne che'é dan daj se uun rá ní' ni'yaj ní' man so' ro', danj inanj guun rá chana ni'yaj no' man nica no' a. 24 Ne ase vaa uno taran' ní' sij noco' man Jesucristó rihaan

Jesucristó ro', ta'nga' danj qui'yaj nij chana cuno no' nu' nana sa' a'mii nica no' rihaan no' á.

²⁵ Ne nij snó'o ro', me se gaa 'ee uxrá rá nij so' man nica nij so' uún á. Dan me se ase vaa 'ee rá Jesucristó man taran' ní' sij noco' man so' ro', danj gaa 'ee rá nij snó'o man nica nij so' uún adonj. Ne'en soj se vaa ca'née nimán Jesucristó cavi' so' che'é ní' sij noco' man so', ²⁶ che'é se me rá so' cata' ne ní' ne naruvii nimán ní' ne x'nee cacun' taj xráá ní' ne cuno ní' se-nana Diose ne cunu sa' ní' rihaan Diose, rá Jesucristó a. Danj me rá Jesucristó qui'yaj so' che'é taran' ní' sij noco' man so' adonj.

²⁷ Ndaa síj, gaa ne vaa güii, ne cachron so' man ní' sij noco' man so' rihaan ma'an so', ne ve'é uxrá gaa taran' ní' ni'yaj so', ne a 'ó cacun' do', a 'ó se nij do', se quitáá xráá ní' a ma'. Maan se ase vaa vaa sa' Diose ro', danj gaa sa' taran' ní' adonj.

²⁸ Dan me se ase vaa 'yaj Jesucristó che'é ní' sij noco' man so' ro', danj qui'yaj uún nij snó'o che'é nica snó'o, ne ase vaa aráya'anj snó'o man nee man ma'an so' ro', danj gaa caraya'anj so' man nica so' uún á. Dan me se ase vaa nee man ma'an ní' ro', danj vaa chana nica ní' rihaan ní', ne che'é dan me se sese aráya'anj snó'o man nica snó'o, ne síi aráya'anj man ma'an me uún so' nanj chuguanj. ²⁹ Ne a 'ó yuvii se qui'yaj chi'ii man nee man ma'an ma'. Tananj sese na'aan rque ní', ne ri' ní' se cha ní', ne aráya'anj uxrá ní' man nee man ní' nanj adonj. Dan me se ase vaa 'yaj Jesucristó aráya'anj Jesucristó man taran' ní' sij noco' man so' ro', danj inanj 'yaj uún ní' aráya'anj uxrá ní' man nee man ní' ei. ³⁰ Dan me se ase vaa nee man ma'an Jesucristó ro', danj vaa taran' ní' sij

noco' man so' rihaan so' uún adonj. ³¹ Ne nihánj me nana no rihaan danj Diose a: “Che'é dan tanáj snó'o man rej so' do', man nii so' do', ne ve'é nacañ snó'o man chana nica so', ne ase vaa orún' yuvii ro', danj gaa roj so' a”, taj danj Diose a.

³² Nana noco ndo'o me nana nihánj nana tihaan naca Diose rihaan ní', ne a'mii nana nihánj che'é Jesucristó do', che'é taran' ní' sij noco' man so' do', nanj adonj. ³³ Dan me se sese snó'o me soj, ne no xcúún 'o 'o soj gaa 'ee rá soj man nica soj, ne ase vaa aráya'anj soj man ma'an soj ro', danj gaa caraya'anj soj man nica soj ei. Ne chana ro', no xcúún chana caraa cochroj chana rihaan nica chana uún ei.

6

¹ Ne nij xnii noco' man síi 'nij ra'a man ní' ro', no xcúún nij xnii ve'é cunō nij xnii rihaan rej xnii do', rihaan nii xnii do' ei. ² Nihánj me 'o nana noco taj xna'anj danj Diose rihaan ní' a: “Ve'é caraa cochróo so' rihaan rée so' do', rihaan ní' so' do' á”, taj danj Diose rihaan ní', ne cata' tu'va Diose se vaa sese cunō ní' nana nihánj, ne sa' uxrá qui'yaj Diose che'é ní', ne orún' nana nihánj me nana ca'mii Diose asino yaan rihaan nu' yo'ó nij tuvi' nana nihánj adonj. ³ Dan me se cataj Diose se vaa sese danj qui'yaj ní' ndaa nihánj, gaa ne cavii sa' ní', ne guun que'ee doj güii canē ní' rihaan chumii nihánj a. Danj qui'yaj Diose che'é ní', sese cunō ní' rihaan rej ní' do', rihaan nii ní' do' adonj. ⁴ Ne sese rej xnii me soj, ne se ca'maan rá ta'núí soj qui'yaj soj ma'. Tananj ve'é taacuachij soj man ta'núí soj, ne dan me

se tucu'yón soj suun man ta'ní soj, ne tucu'yón soj se-nana sí 'nij ra'a man ní' man ta'ní soj á.

⁵ Ne mozó ro', me se ve'é cuno so' rihaan se-ru'vee so', ne gaa ni'yanj nimán mozó, ne caraa cochroj uxrá mozó rihaan se-ru'vee mozó á. Ase vaa 'yaj mozó rihaan ma'an Jesucristó ro', danj qui'yaj uún mozó rihaan se-ru'vee mozó á. ⁶ Ne se qui'yaj mozó yo' se vaa 'yaj nij sí vaa quij nimán ma'. Dan me se nij sí vaa quij nimán ro', me rá nij so' gaa niha' rá se-ru'vee nij so' ni'yaj so' man nij so', tzaj ne inanj gaa ni'yaj ru'vee man nij so' 'yaj suun nij so', ne se guun qui'yaj soj danj ma'. Tananj 'o ca'nej nimán soj qui'yaj suun soj, ne guun rá soj se vaa se-mozó Jesucristó me soj, ne qui'yaj soj nu' se vaa me rá Diose qui'yaj soj á. ⁷ Guun niha' rá soj qui'yaj suun soj á. Se guun rá soj se vaa rihaan yuvij 'yaj suun soj mei. Tananj guun rá soj se vaa mozó 'yaj suun rihaan ma'an sí 'nij ra'a man ní' me soj á. ⁸ Xcaj soj cuentá se vaa sese qui'yaj suun sa' ní', ne taj se 'yaj sese ca'vee se mozó me ní' do', ca'vee se nuveé mozó me ní' do', taj se 'yaj mei. Dan me se ya naru'vee sí 'nij ra'a man ní' che'é suun 'yaj suun sa' ní' nanj adonj.

⁹ Ne soj sij ru'vee ro', me se ve'é qui'yaj uún soj ga se-mozó soj ei. Ca'ne' rá soj ga suun axríj yuvaa man mozó, ne ca'ne' rá soj ga suun tuchu'vi' man mozó uún á. 'O se ne'en soj se vaa nicun' sí 'nij ra'a man soj do', man se-mozó soj do', rej xta', ne 'o cyaan vaa taran' ní' rihaan so' adonj.

Nana nihány taj xna'anj daj qui'yaj ní', ne ca'vee qui'yaj canaán ní' rihaan sí chree a

¹⁰ Taj vaj yo'ó nana cataj xna'anj 'unj rihaan soj, man tinuj, man nocoj. Yo'ó gaa chre' soj ga sí 'nij ra'a man ní' ei. Ca'vej soj ca'nej sí 'nij ra'a man ní' se nucuaj nimán soj, ne daj se vaa se nucuaj nicaj ma'an so' ro', danj gaa se nucuaj nicaj ma'an soj, qui'yaj so' chuguanj. ¹¹ Dan me se nu' se nucuaj rque Diose man soj ro', ca'nej soj se nucuaj yo' nimán soj, ne guun nucuaj soj qui'yaj canaán soj rihaan sí chree gaa me rá sí chree tihá' yu'unj sí chree man soj ei. ¹² 'O se nuveé inanj yuvii man rihaan chumii nihánj me nij sí unu' ga soj mei. 'O se nij ya'anj rii ta'nga' rihaan chumii nihánj me nij sí unu' ga soj, ne ase vaa nimán vaa nij so', ne vaj nij so' rque nana vaj xta' ndo'o, ne chi'ii ndo'o vaa nij so', ne yuvii man rihaan chumii nihánj cuano, tzaj ne vaj ndo'o nij so' rej rmi', ne che'é dan rii ta'nga' ndo'o nij ya'anj yo' rihaan nij so' adonj. ¹³ Che'é dan ca'nej soj nu' se nucuaj rque Diose man soj nimán soj, ne güii qui'yaj ndo'o sí chree sayuun rihaan chumii nihánj ro', ne guun nucuaj soj qui'yaj canaán soj rihaan sí chree ei. Ne asa' cunu' soj ga sí chree yo', ne sí gaa nucuaj doj rihaan sí chree guun soj adonj.

¹⁴ Dan me se nano' soj daj qui'yaj soj cunu' soj ga sí chree yo' á. Uxrá canoco' soj nana ya, ne ase vaa nuj 'nij catuun tanuu ro', danj gaa nana yo' rihaan soj, ne guun nucuaj soj cunu' soj ga sí chree yo' ei. Ne ca'vej soj cunu sa' nimán soj rihaan Diose, ne ase vaa aga' aráan nu' rucuaa tanuu ro', danj gaa se caráan nimán soj, qui'yaj Diose, gaa ne se guun nucuaj sí chree qui'yaj chi'ii sí chree yo' nimán soj a mei. ¹⁵ Ne gaa listó soj, ne cavii soj ca'anj soj,

nata' soj se-nana Diose nana sa' rihaan yuvii, ne cuno nij yuvii nana sa' yo', ne cavii sa' nij yuvii, ne ve'é cayáán nij yuvii ga Diose, qui'yaj nana sa' yo' ei. Ne ase vaa canuj 'nij tacóo tanuu ro', danj gaa nana sa' yo' rihaan soj a. Qui'yaj canaán soj rihaan síi chree qui'yaj nana sa' yo' adonj. ¹⁶ Ne niganj gaa nucuaj uxrá rá soj man Jesucristó, gaa ne ase vaa tanuu noco' rcuchra' manj ra'a ro', danj gaa ma'an soj uún, ne sese go' síi chree chruun taj tanj raá aco' ya'an man soj, ne guun nucuaj soj tina'áj soj ya'an yo' chuguanj. ¹⁷ Ne guun ya rá soj se vaa quinanii soj rihaan sayuun, qui'yaj Diose, ne ase vaa nave aga' nuu raá tanuu ro', danj gaa nana sa' cunuú raá soj, ne se guun nucuaj síi chree qui'yaj síi chree se chi'ii man soj, che'é se guun ya rá soj se vaa quinanii soj rihaan sayuun adonj. Ne canoco' uxrá soj se-nana Diose nana sa' nana rqué Nimán Diose rihaan ní', ne ase vaa neê espadá noco' ra'a tanuu ro', danj gaa se-nana Diose rihaan soj, ne guun nucuaj soj go' soj man síi chree, qui'yaj se-nana Diose yo' adonj.

¹⁸ Ne niganj cachinj ni'yaj uxrá soj rihaan Diose, ne racuj Nimán Diose man soj cachinj ni'yaj soj ei. Se ca'ne' rá soj ma'. Tananj a yo'o cachinj ni'yaj uxrá soj che'é taran' ní' sij sa' noco' man Diose ei. ¹⁹ Ne cachinj ni'yaj soj che'é ma'án 'unj se vaa rque Diose nana cuu ca'mii 'unj rihaan yuvii, ne sca' tihaán 'unj nu' se-nana Diose nana sa' rihaan nij yuvii á. Dan me se nana tihaan naca Diose man ní' me nana sa' yo', ²⁰ ne nda' se numii 'unj aga' ne', tzaj ne 'unj me síi quiri' suun nata' nana sa' yo' rihaan yuvii, ne cachinj ni'yaj soj rihaan Diose se

vaa se cuchu'ví' 'un̄j ca'mii' 'un̄j nana sa' yo' rihaan yuvī, che'é se n̄o xcúún yá 'un̄j ca'mii sca' yá 'un̄j nana sa' yo' rihaan yuvī adon̄j.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa ca'néé Pabló man síi cu'naj Tíquico cuchí' so' rihaan nij síi man Efeso a

²¹ Cataj xna'anj tinúú ní' síi cu'naj Tíquico rihaan soj nu' se vaa quirán' 'un̄j a. 'Ee ndo'o rá 'un̄j man so', ne ve'é ndo'o 'yaj suun so' rihaan 'un̄j, che'é se síi noco' man síi 'nij ra'a man ní' me núj chuguan̄j. Ne a'ne' rá so' ga suun 'yaj suun ma'. Tananj 'o 'yaj suun so' che'é se-nana Diose nanj adon̄j. ²² Ne me rá 'un̄j quene'en soj nu' se vaa quiran' núj, ne me rá 'un̄j quinari' nucuaaj nimán soj, ne che'é dan ca'nej 'un̄j man so' cuchí' so' rihaan soj ei.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa me rá Pabló qui'yaj ndo'o Diose se luj che'é nij síi cuchumán rá ni'yaj man Jesucristó yanj chuman' Efeso a

²³ Me rá 'un̄j ga xej nimán nij tinuj nij soj, ne ga 'ee rá soj tinúú soj, ne ga nucuaaj rá soj man Diose, qui'yaj Rej ní' Diose do', qui'yaj Jesucristó sij 'nij ra'a man ní' do' adon̄j. ²⁴ Ne me rá 'un̄j qui'yaj ndo'o Diose se luj che'é taran' nij soj sij yo'o aráj cochroj rihaan Jesucristó sij 'nij ra'a man ní' nu' cavii nu' ca'anj a.

**Se-nānā Diosē nanā sã' me rá catũũ nimán ní'
a
New Testament in Triqui, Copala (MX:trc:Triqui,
Copala)**

copyright © 1987 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Triqui, Copala

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Triqui, Copala [trc], Mexico

Copyright Information

© 1987, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Triqui, Copala

© 1987, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

3a8f2838-fe9f-5490-8d78-a7bbfddab871